

שנים אוחזין פרק ראשון בבא מציעא יב.

עין משפט
נר מצוה

צו א ב מיי פ"ה מהל'
גירוסה הלכה ב פ"ד
מהל' וזכר ומתנה ה' ג
ר"ב אלפס כאן ונגיעין
פ"ח דף קפ"ד:
צו ג טו"ש ח"מ ס'י
רמז ספ"ק ד:
צו ד מיי פ"ח מהל'
גולה ואברהם ה' יג
סמג עשין עד טו"ש ח"מ
סמג עד ספ"ק ב:
צו ה מיי שם ופ"י
מהל' חסות ה' ג
פ"ס א"ש ה' א סמג שם
ופ"י מ"מ טו"ש שם
וטו"ש ח"מ ס'י סט
ספ"ק ג וס'י פד:
ק ו מיי פ"ח מהלכות
גולה ואברהם ה' יג
סמג עשין עד טו"ש ח"מ
ס'י עד ספ"ק ב וטו"ש
ח"מ ס'י פד:
קא ז מיי פ"ד מהל'
מתנות עניים ה'
יא:
קב ח מיי פ"ח מהל'
גולה ואברהם ה' יג
סמג עשין עד טו"ש ח"מ
ס'י עד ספ"ק א:
קב ט מיי פ"ד מהלכות
מתנות עניים ה' ג:

רבינו הגנאל

ופירק רב אשי חצר
איתרבי משום יד ולא
גרעה משליחות גבי גט
דחוב הוא לה לא אינה
מגורשת ואז זרק לה
גיטה בעלה בחזירה א"כ
עומדת בצד חצירה כדנתן
אין חובין לאדם אלא
בפניו. אבל מתנה דכוח
הוא לו אע"פ שאינו עומד
בצד שדרה קנה כדתן וזין
לאדם שלא בפניו. ואסקי'
צבי שבור וכו' בן א"ם
ר'ן אחריו ומגיען ואמר
זכתה לו שדי וזכתה לו
שדרה והוא שומד בצד
שדרה. ואם היו תרבות
והקנה לו אחד במתנה
אצ"פ א"ם ר'ן אחריו אין
יכול להגיע כיון שעבר
בתוך שדרה קנאם הואיל
ומתגלגל וק"ל מתגלגל
כמונה דמי: **מתני'** מציאת
שלו. אמר שמואל מפני
מה אמרו מציאת קטן
לאביו שבשעה שמוצאה
מריצה אצל אביו ואינה
רסברת בידו. למימרא
דסברת שמואל דקטן לית
ליה זכייה לנפשיה והתני'
פועל ילקט בנו אחרי
הוא וזכרנו שיש לו חלק
בתבואה (א) הוה ליה
עשיר. ותנן מן שיש לו
מאתים וזו הרי זה לא
יטול לקט שכתה ופאה
ועשר כ"ר. ויסי אומר
בין כך ובין כך אשתו
ובניו מלקטין אחריה. ואמר
שמואל הלכה כ"ר יוסי
ואי אמת לאביו הוא
וזכה אביו עשיר הוא.
ורחי' שמואל טעמיה
דהנא דידן קאמר וליה
לא סיל. ושקלינו וטרינו
לאוקומא דר' יוסי סבר
אית ליה זכיה לנפשיה ולא
איתוקמא אלא מדרבנן
אית ליה זכיה לנפשיה.

א) אולי י"ל ואפילו עני הוה
ליה כעשיר.

חצר משום יד אתרבא. ולכן כי הו' דומיא דיד דהיינו כשהוא
צד חצרו קונה אפילו צע"כ או אפילו קטנה י' צידה וכשאינה
סמוכה לחצרה דלא הו' דומיא דיד לא תימא כי היכי דאין לו
יד יד הכי נמי אין לו דין שליחות אלא לא גרע משליחות [ב] ובמדי
דזכות כמו מתנה קנה ואפילו אינו
עומד צד חצרו ואפילו אינה
משתמרת דמיימא ראה ממנה ולי
מקנה אותה צע"כ משתמרת ובגט
דחוב הוא לה אפילו במשתמרת
אינה מתגרשת דלא עדיפא משליחות
דאין חצין לאדם שלא בפניו:

ויצא בפתח אחר. ל"ג ואפקריה
דהא חשיב ליה דעת אחרת
מקנה אותו דמיימא ראה ממנה ולי
אפקריה א"ס כן מיד כשיצא הארנקי
מיד היה הפקר וצעת זכיה ליה
דעת אחרת אלא ל"ג ואפקריה
ולעולם היא שלו עד שיכסה בה אחר:
ואמר שמואל חלצה ברבי יוסי.

תימה דצ"ל כל הגט (נגיעין)
דף ג. ושם ד"ה כיחידא) לא צע"כ
שמואל לאוקמי מתנימין דהמלוה
מעוט את הכסן ואת הלוי (להיות
מפריש עליהן מחלקן) כרבי יוסי
דכיחידא לא מוקמינן * והכא פסיק
הלכה כמותו וי"ל דדוקא הכא גבי
לקט פסיק כוותיה מהאי טעמא
דמסתמא עניים גופייהו ניחא להו
כ"ו והא דאוקמי פסוק כל הגט (שם)
כרבי יוסי היינו רבי יוסי דפ' הלוקח
עוצר פרטו (בכורות דף ק. ושם ד"ה עשו)
דאמר כל שחליפיו צד כהן פטור מן
המתנות ומפרש טעמא בגמ' משום
דעשו את שאינו זוכה מוכה דהו'
דומיא דהמלוה מעוט דהו' חליפין
צד כהן דהיינו מעוט ועשו כאלו זכה
במעשר עצמו והא דקרי ליה כיחידא
אע"ג דבכורות לא פליג אלא ר"מ
מ"מ רבנן דפליגי עליה הכא גבי לקט
כ"ש דפליגי עליה התם גבי מתנות:
א' אמרת בשלמא דאורייתא. תימה
מנ"ל דלר' יוסי קטן זוכה מן
התורה וכן בסמוך דפריך וסבר רבי
יוסי מציאת קטן דאורייתא ומנ"ל
ודלמא אינה אלא מדרבנן ואפ"כ לא
זכה מיניה כלל ולהכי מלקט אחרי
ו"ל דמסתמא לא פליג ר' יוסי אכמה
משניות דפרקין ודפרק חלון (עירובין
דף עט: ושם) ודמסתמא מעשר שני (פ"ד
מ"ד) דמיימא פסוק המקבל (נגיעין דף
סה: ושם) דלכולהו משניות יד בן כיד
אצ"כ וא"ת וימא לעולם זכי לנפשיה
מדרבנן וזכר הכי זכי אביו מיניה
משום איזה ומשום הכי מלקט וי"ל
דמדרבנן אין סבא שיתקנו שמי
זכיות שזכה הן קודם וא"כ זכיה
האז ממנו אלא אי מדרבנן הוא בשעת
זכיות הן צא לו זכיות האז משום
בשעת הגבהה לוקמה להריצה
לאביו אלא ודאי זכה לנפשיה
מדאורייתא אביו זכה מיניה משום

איזה שסמוך על שלחנו: **ואבדוה** עשיר הוא. לאו דוקא עשיר
אלא כלומר כיון שיש לו חלק בשדה חייב בלקט כדדרשינן לר"א פ"ק
דגיטין (דף יב: ושם) לא תלקט לעני להוהיר עני על שלו ולרבנן נמי
או נפקא להו מקרא אחרינא או תרמי ש"מ: **שמואל** טעמא
דתנא דידן קאמר. וא"ת אמאי לא אוקמה בטעמא דדייה דסבר
שמואל דזכי לנפשיה מדאורייתא ומדרבנן אביו זכי מיניה משום
איזה שסמוך על שלחנו: **ואבדוה** עשיר הוא. לאו דוקא עשיר
אלא כלומר כיון שיש לו חלק בשדה חייב בלקט כדדרשינן לר"א פ"ק
דגיטין (דף יב: ושם) לא תלקט לעני להוהיר עני על שלו ולרבנן נמי
או נפקא להו מקרא אחרינא או תרמי ש"מ: **שמואל** טעמא
דתנא דידן קאמר. וא"ת אמאי לא אוקמה בטעמא דדייה דסבר
שמואל דזכי לנפשיה מדאורייתא ומדרבנן אביו זכי מיניה משום

גבי מתנה דזכות הוא לו זכין לו לאדם שלא בפניו. ושלא מדעתו
(א) דאין ספקי דמיחא ליה שמהא שלוחו הלכך כי ליתיה צד חצרו
דליכא לדמיו ליה דאינה סמוכה לה מיפוס לה זכיותה משליחותה כי
היכי דשלוחו זוכה לו שלא בפניו חצרו נמי זוכה לו שלא בפניו. ומיהו

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

חצר איתרבא משום יד ולא גרעה משליחות
גבי גט דחוב הוא לה * אין חבין לאדם אלא
בפניו גבי מתנה דזכות הוא לו * זכין לאדם
שלא בפניו גופא ראה אותן רצין אחר
המציאה וכו' אמר רבי ירמיה אמר רבי יוחנן
והוא שרץ אחריהן ומגיען בעי רבי ירמיה
[א] במתנה היאך קבלה מיניה ר' אבא בר כהנא
אע"פ שרץ אחריהן ואין מגיען * בעי רבא זרק
ארנקי בפתח זה ויצא בפתח אחר מהו * אומר
שאין סופו לנוח כמנוח דמי או לא אמר ליה
רב פפא לרבא ואמרי לה רב אדא בר מתנה
לרבא ואמרי לה רבינא לרבא לאו היינו
מתניתין ראה אותן רצין אחר המציאה ואמר
רבי ירמיה אמר רבי יוחנן והוא שרץ אחריהן
ומגיען ובעי רבי ירמיה במתנה היאך וקבלה
מיניה רבי אבא בר כהנא במתנה אף על פי
שרץ אחריהן ואין מגיען אמר ליה מתגלגל
קאמרת שאני מתגלגל דכמונה דמי:
מתני' מציאת בנו ובתו הקטנים מציאת
עברו ושפחתו הכנענים * מציאת אשתו הרי
אלו שלו * מציאת בנו ובתו הגדולים מציאת
עברו ושפחתו העברים מציאת אשתו
שגורשה אע"פ שלא נתן כתובה הרי אלו
שלהן: **גמ'** אמר שמואל מפני מה אמרו
מציאת קטן לאביו שבשעה שמוצאה מריצה
אצל אביו ואינו מאחר בידו למימרא דסבר
שמואל קטן לית ליה זכיה לנפשיה מדאורייתא
והתניא השוכר את הפועל ילקט בנו אחרי
למחצה לשליש ולרביע לא ילקט בנו אחרי
רבי יוסי ואמר יבין כך ובין כך ילקט בנו
ואשתו אחריה ואמר שמואל הלכה כרבי יוסי
אי אמרת בשלמא קטן אית ליה זכיה
לנפשיה * כי קא מלקט לנפשיה קא מלקט
ואביו מיניה קא זכי אלא אי אמרת קטן לית
ליה זכיה לנפשיה כי קא מלקט לאביו קא
מלקט * אביו עשיר הוא אמאי אשתו ובנו
מלקט אחריה שמואל טעמא דתנא דידן
קאמר וליה לא סבירא ליה וסבר רבי יוסי
קטן אית ליה זכיה מדאורייתא * והתנן
"מציאת חרש שומה וקטן יש בהן משום
גזל מפני דרכי שלום רבי יוסי אומר גזל
גמור ואמר רב חסדא * גזל גמור מדבריהן
נפקא מינה להוציאו בדיינין אלא אמר אב"י
עשאוה כמי שהלכו בה נמושות דעניים
גופייהו מסחי דעתייהו סברי בריה דהיאך
מלקטי ליה א"ל רב אדא בר מתנה לאב"י
* וכי מותר לאדם להרביץ ארי בתוך שדרה
כדי שיראו עניים ויברחו אלא אמר רבא
עשו

ידן ס"ל דקטן לית ליה זכיה וגבי לקט היינו טעם דכיון דיש לו
לפועל זה צנים ואשה עניים עצמן מייאשי מלקט שלה לפיכך עשאוה
כשדה שהלכו בו הנמושות דתנן (פאה פ"ח מ"ה) מאימתי כל אדם
מוותרין בלקט משילכו בו הנמושות לקוטי בחר לקוטי דמההיא
שעתא מסחו עניים דעתייהו מיניה והכא נמי מסחו דעתייהו כו':
עשו
איזה וכרבי יוסי וי"ל דקטן דקמני במתני' משמע ליה בקטן ממש ואע"פ שאינו סמוך על שלחנו ואילו היה זוכה לעצמו מן התורה לא היה להם
לתקן שזכה אצ"כ כיון דליכא איזה שהרי אינו סמוך על שלחנו אלא ודאי לא זכי לנפשיה כלל אלא לאצ"כ שבשעת הגבהה מגביה לזורח אצ"כ:
רבי

(א) וקדושין כ"ב. וש"נ.
(ב) לקמן ק"ב. (ג) ונזכר
כה"ל. (ד) גיטין נ"ט. שבעות
מ"ה. (ה) גיטין ס"ה.
(ו) ס"ה חזר המשמרת.
רש"ל ורש"י. (ז) [ע"ב].
(ח) [שם]. (ט) דף קמ. ודף
ל"ג. (י) ל"ג כ"ה. (יא) רש"ל.

הגהות הב"ח

(א) גבי חזק ליה זכיה
לנפשיה מדאורייתא כי
קא מלקט: (ב) שם
ואבדוה עשיר: (ג) רש"י
ד"ה גבי מתנה וכו' אע"כ
ספקי דמיחא. י"ב א"ש
דק"ל צ"ב דף יג ע"ב
ודף קלח ע"א דשוגא
ממנות יחיה הייט היכא
שעשעמו חומר זה אצל
מסתמא אמרי דמיחא ליה
ליקח במתנה וק"ל:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ואמר וכו'
והבא פסוק הלכה
במורה. עין עטין י' ע"א
תוס' ד"ה והא:

הגהות הגר"א

[א] גבי במתנה היאך
קבלה כ"ר. י"ב סי'
המנ"ס דוקא ה"כ אצל
בסיפא ל"ב כ"ן לא ו"ע
(ויע' מ"ש רבינו בח"מ
ס'י רמ"ס ס"ק י"ב):
[ב] תוס' ד"ה חזר וצמדי
דמות כ"ר. י"ב כ"ב
פסא ורמז"ס פסק כההוא
מרבנן:

מוסף רש"י

אין חבין לאדם אלא
בפניו. אין אדם יכול
לעשות שלוחו שלא מדעתו
לדבר שאם חובה או
הפסד (קדושין כ"ב) דאין
אדם נעשה שלח לחבירו
שלא מדעתו להפסידו,
אצל להוריתו א"כ ספקי
דמיחא ליה. לפיכך זכין
ואין חבין (חולין צ"ג) דבר
שהוא לרעמו קרוי חובה
(בכורות י'). דבר שהוא
חוב לו שא"כ תפ"ט
(טוסה כ"ה). גזל גמור
מדבריהן. אפילו ל"י יוסי
לאו גזל מדאורייתא הוא
(גיטין ס"ה). נפקא מינה.
מדר' יוסי, להוציאה
בדיינין. לדרבנן לא פסיק
בדיינים ומיהו ל"י יוסי גזל
מעלה לא הו' ליפסל לעדות
ולעבור עליו בלאו (שם).